

rzeźbiarz nieokreślony wg Alessandro ALGARDIEGO

Plakieta Święty Filip Nereusz

Rzym; 2. poł. XVII w.

brąz, odlew cyzelowany, groszkowany, złocony; oprawa: drewno

wys. 21,3, szer. 16,5; wys. reliefu do ok. 1,5 cm; w oprawie: wys. 24,4, szer. 19,6 cm

Fund. Ciechanowieckich; nr inw. FC-ZKW/1230

Filip Nereusz (Filippo Neri) (1515-1595) – jeden z głównych reformatorów Kościoła katolickiego w dobie potrydenckiej, założyciel Zgromadzenia Filipinów. Beatyfikowany w 1615, kanonizowany w 1622, do dzisiaj otaczany jest dużym kultem, szczególnie we Włoszech.

Ubrany w bogato zdobiony ornat, albę z koronkowym wykończeniem; widoczne duże chwosty sznura. Po prawej anioł podtrzymuje otwartą księgę z napisem: EXA/LTA/NTV/ HV/ML/LES, po lewej – lilie.

Wyobrażenie na plakiecie powtarza kompozycję marmurowego posągu przedstawiającego św. Filipa Nereusza z aniołem, wykonanego przez Aleksandra Algardiego w 1638, znajdującego się w koście. S. Maria in Valicella w Rzymie (zob. Montagu 1985, t. 2, s. 380-381). Wygląd postaci na brązowej plakiecie nieznacznie różni się od pierwotnego, przede wszystkim bardziej przysadzistymi proporcjami ciała. Inny niż w rzymskim pierwowzorze jest napis na stronicach księgi – w rzeźbie Algardiego widnieje cytat z Psalmu 118, zaczynający się od słów: VIAM MANDATORUM TUORUM.

Przejawem inwencji autora reliefu są kolumna i obłoki w tle.

Identyczna plakieta z brązu patynowanego była oferowana na aukcji Sotheby's w Londynie w 1978 (aukcja z 14.12, nr 101).

Historia: zakupiona przez Andrzeja Ciechanowieckiego na rynku antykwarycznym w Rzymie ok. 1965.

Wystawy: Sculpture in Miniature 1969.

Literatura: Fischer, Seagrim 1969, s. 88, nr 452.

David d'ANGERS (Angers 1788-1856 Paryż)

Właśc. Pierre-Jean David. Kształcił się u ojca – snycerza Jeana-Louisa, a od 1809 u Philippe'a-Laurenta Rolanda, w Ecole des Beaux-Arts w Paryżu; później wykładowca w tej uczelni. Laureat Prix de Rome w 1810; przebywał w Rzymie do 1816. Autor monumentalnych figur i pomników, m.in. Wielkiego Kondeusza (niezachowany), Jeana Racine'a, Pierre'a Corneille'a, Thomasa Jeffersona (Waszyngton), reliefów w przyczółkach Panteonu i grupy *Wymarsz ochotników* na Łuku Triumfalnym w Paryżu. Ceniony twórca medali popiersi portretowych, jak się uważa – dobrze oddających psychikę modeli: Johanna Wolfganga Goethego, Adama Mickiewicza, Niccolò Paganiniego, François-René Chateaubrianda i in.

00 *Medalion z portretem Adama Jerzego Czartoryskiego*

Francja, Paryż; 1838

sygn. i dat.: David 1838 – na przedzie, u dołu

brąz patynowany, odlew cyzelowany; oprawa z zawieszka: mosiądz

śr. 17, głęb. 3 cm

Fund. Ciechanowieckich; nr inw. FC-ZKW/384/ab ZKW-dep.FC/317/ab

Adam Jerzy Czartoryski (1770-1861). Syn Adama Kazimierza i Izabeli z Flemingów. Doradca cara Aleksandra I, minister spraw zagranicznych Rosji w latach 1804-1806. Kurator okręgu wileńskiego, przyczynił się do rozwoju tamtejszego uniwersytetu. W 1815 wszedł do Rządu Tymczasowego. Członek rządu podczas powstania listopadowego. Po upadku powstania osiadł w Paryżu (1833), gdzie stanął na czele stronnictwa konserwatywnego *Hotel Lambert*. Mecenasz nauki i sztuki. Prezes Towarzystwa Historyczno-Literackiego, współtwórca Biblioteki Polskiej.

Na przedzie po lewej, biegnący pionowo, wklęsły napis: A. Czartoryski.

Historia: zakupiony na rynku antykwarycznym w Paryżu przez Andrzeja Ciechanowieckiego, 1986 подарowany przez niego Fund. Ciechanowieckich.

Wystawy: Wybór dzieł sztuki polskiej 1989; Rzeźba XVI-XX wieku 1994.

Literatura: Wybór dzieł 1989, nr 241; Badach 1994b, s. 86.

David d'ANGERS

→ nr kat.

00 *Medalion z portretem Tadeusza Kościuszki*

Francja, Paryż; po 1831 (1835?)

sygn.: P. J. DAVID – na przedzie, z lewej

brąz patynowany, odlew cyzelowany; oprawa z zawieszka: mosiądz

śr. 16,5, głęb. 2 cm

Fund. Ciechanowieckich; nr inw. FC-ZKW/383/ab ZKW-dep.FC/316/ab

Tadeusz Kościuszko h. Roch III (1746-1817), syn Ludwika i Tekli z Ratomskich. Kadet w Akademii Rycerskiej w Warszawie. Uczestnik wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych w latach 1776-1783. Generał od 1783. W wojnie polsko-rosyjskiej 1792 przyczynił się do zwycięstwa pod Zieleńcami. W 1794 stanął na czele narodowego powstania jako Najwyższy Naczelnik Sił Zbrojnych. Rozbił armię rosyjską pod Raclawicami. Ranny w bitwie pod Maciejowicami, wzięty do niewoli; wywieziony do Petersburga, uwolniony w 1796. Zmarł na emigracji w Szwajcarii.

Podstawą do stworzenia medalionu był staryoryt autorstwa Antoniego Oleszczyńskiego z 1829, powstały z kolei prawdopodobnie na podstawie portretu Tadeusza Kościuszki pędzla Józefa Grassiego.

Na przedzie z prawej, biegnący pionowo, wypukły napis: KOSCIUSZKO.

Historia: zakupiony na rynku antykwarycznym w Paryżu przez Andrzeja Ciechanowieckiego.

Wystawy: Wybór dzieł sztuki polskiej 1989; Rzeźba XVI-XX wieku 1994.

Literatura: Wybór dzieł 1989, nr 242.

David d'ANGERS

→ nr kat.

00 Medalion z portretem

Joachima Lelewela

Francja, Paryż; 1844

sygn. i dat.: David 1844 – na przedzie, u dołu

sygn. odlewnika: Eck & Durand – na odwrocie

brąz patynowany, odlew cyzelowany;

oprawa z zawieszka: mosiądz

śr. 17, głęb. 1,5 cm

Fund. Ciechanowieckich; nr inw.

FC-ZKW/385/ab ZKW-dep.FC/318/ab

Joachim Lelewel (1786-1861), historyk, bibliograf i polityk. Profesor na uniwersytetach w Wilnie i Warszawie, autor wielu publikacji dotyczących historii Polski. Poseł na sejm Królestwa Polskiego. Podczas powstania listopadowego m.in. członek Rządu Narodowego. Później jeden z czołowych działaczy polskiej emigracji, początkowo w Paryżu, następnie w Brukseli.

